

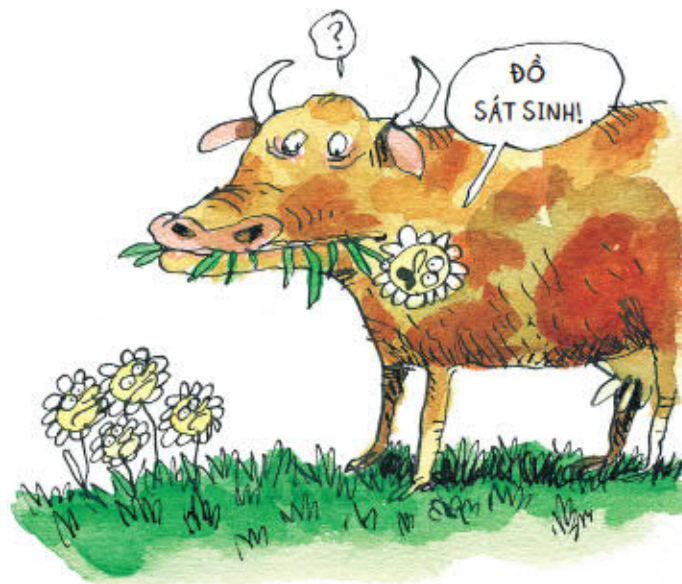
Thực đơn

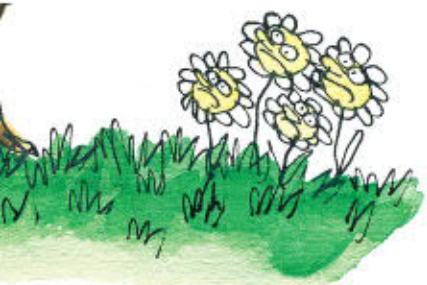
Thưởng thức triết học

Làm sao để biết một vật có sự sống?.....	3
Thờ sơ khai thì sao?.....	5
Cuộc tàn sát nấm.....	6
Vòng tuần hoàn sự sống.....	7
Con muỗi bán thiu, con cún đáng yêu.....	9
Gã vua diên.....	11
Sự sống con người.....	13
Con người điều khiển sự sống của mình.....	15
Một kí ức... một cá tính.....	17
... một cá tính, một dấu ấn.....	19
... một dấu ấn, một tâm hồn.....	20
Vì sao chúng ta chết?.....	22
Lẽ không ai chết thì sao?.....	24
Đôi khi, cái chết đến quá sớm.....	27
Sau khi chết đi.....	29
Ta sợ những người ta thương yêu qua đời.....	31
Còn cái chết của chúng ta thì sao?.....	33
Cái chết thúc đẩy ta nỗ lực.....	35
Sổ tay Thưởng thức triết học.....	39

Làm sao để biết một vật có sự sống?

Ngôi sao có sống không? Núi đá có sống không? Ngọn cỏ có sống không? Trên thực tế, ta biết vật gì đó đang sống khi chúng ăn uống: bông hoa uống lấy ánh mặt trời và nước mưa. Nó hấp thụ nước, không khí, ánh sáng và lớn lên.

Ta cũng biết một vật có sự sống khi nó sinh sôi nảy nở, nghĩa là có thể tạo ra sinh vật sống khác. Hòn sỏi không sinh ra được hòn sỏi khác.

Còn hoa cúc trên đồng thì sinh sôi nảy nở nhờ phấn hoa phát tán trên không hoặc nhờ ong mang đi thụ phấn.

Có hàng tỉ sinh mệnh trên hành tinh của chúng ta, nhiều đến mức không thể đếm hết: không thể đếm hết cỏ, không thể đếm hết vỏ sò, nhện, cánh liều, tảo, quạ, cá hồi, con người hay giun đất...

Thế giới sinh vật không chỉ là thế giới của loài người, mà còn là thế giới của tảo, của cây cỏ hoa lá, các loài bò sát, chuột bọ, sư tử, chó, ruồi...

Còn các hành tinh, núi đá, cát, các ngôi sao hay vàng đều không thuộc thế giới sinh vật. Thế giới của chúng là thế giới vật chất.

Thờ sơ khai thì sao?

Những sự sống đầu tiên xuất hiện trên Trái Đất có kích thước vô cùng nhỏ, đến mức phải dùng một chiếc kính lúp khổng lồ mới nhìn thấy được.

Những thứ hết sức nhỏ bé đó được gọi là tế bào. Một số tế bào nhóm lại với nhau và tạo thành tảo, thực vật...

Sau đó, chúng tạo thành những loài động vật có kích thước nhỏ, rồi lớn hơn, cá, rồi khủng long, rồi cả các loài chim. Một số động vật, như loài linh trưởng, đã đứng thẳng dần thay vì đi bằng 4 chân, nhờ thế chúng có thể nhìn xa hơn và săn mồi dễ dàng hơn.

Do không dùng để di chuyển nữa, hai chân trước biến thành tay: loài linh trưởng học cách sửa chữa lật vật và chế tạo đồ dùng. Những công việc này đòi hỏi tư duy, vậy nên chúng ngày càng thông minh hơn. Chúng thay đổi qua hàng triệu năm, tiến hóa dần thành loài người mà ta biết ngày nay. Đó là

một quá trình biến đổi rất rất dài, qua hàng triệu, hàng triệu năm.

Sự sống loài người, cũng như sự sống của cá, rắn, chim chóc hay các loài hoa, thực vật đều phát triển từ chính những tế bào nhỏ xíu thuở sơ khai.

Cuộc tàn sát nấm

Sáng nay, hai bạn David và Marie đi hái nấm trong khu rừng gần làng. Đang vào mùa nên mới chỉ sau hai giờ, các bạn đã hái được ít nhất cũng phải trăm cây nấm. Số nấm ấy mà đem bán ở chợ vào thứ Bảy thì hai bạn sẽ kiếm được đủ tiền chơi vài lượt đu quay khổng lồ.

Câu chuyện này không thú vị mấy nhỉ! Chẳng có gì buồn cười. Chẳng dạy bảo gì cả. Chẳng có gì để phán đoán, cũng chẳng có gì đáng sợ. Thế nhưng, đây là một câu chuyện đầy chết chóc:

Sáng nay, hai bạn David và Marie đi tàn sát nấm trong khu rừng gần làng. Đang vào mùa nên chỉ sau hai giờ, các bạn đã kết liễu ít nhất cũng phải trăm cây nấm. Số xác nấm ấy mà đem bán ở chợ vào thứ Bảy thì hai bạn

sẽ kiếm được đủ tiền chơi vài lượt xe điện đung.

Nấm là sinh vật sống: chúng cũng ăn uống và sinh sản. Đúng là nấm sẽ chết khi bị nhổ lên khỏi mặt đất. Nhưng David và Marie không có tội, đơn giản là hai bạn cần ăn để sống thôi.

Có những sinh vật sống này ăn những sinh vật sống khác, nghĩa là giết chết chúng. Đó là vòng tuần hoàn sự sống.

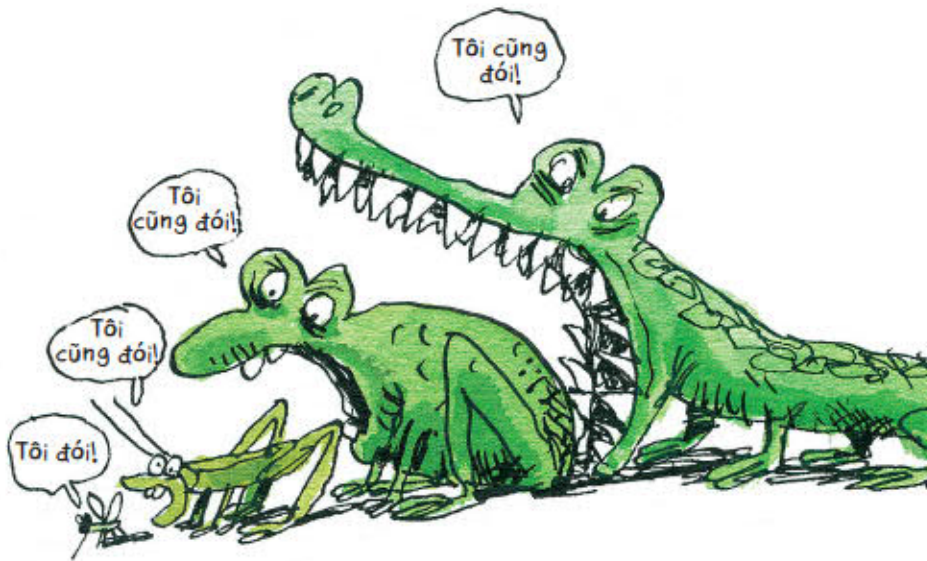
Vòng tuần hoàn sự sống

Capucine cảm thấy việc giết bò thật tàn nhẫn. Khi anh trai cô bé ăn hamburger, cô bé gọi anh là “sát nhân”. Đặc biệt khi cô thấy nước thịt màu đỏ chảy ra đĩa. Về phần mình, Capucine chỉ ăn những chiếc bánh tròn nhỏ, kèm xà lách, vài lát cà chua, vài miếng dưa chuột, cùng bơ và

xốt mayonnaise, thế là ngon lắm rồi. Anh trai cô bé thấy vậy liền chế nhạo và chẳng thèm để tâm đến “vụ án bò” của cô.

Nhưng để làm ra những chiếc bánh tròn nhỏ mà Capucine yêu thích, chúng ta cũng phải dùng đến những sinh vật sống, ví dụ để làm bánh mì, thì cần phải có lúa mì. Bông lúa sống trên cánh đồng nhưng chết trong chiếc bánh. Ai đó đã thu hoạch và nghiền chúng ra để làm bột mì.

Còn trứng dùng làm xốt mayonnaise lẽ ra có thể trở thành gà con. Cà chua, dưa chuột cũng là sinh vật sống.

Để làm phô mai, chúng ta cần sữa, để sản xuất sữa, bò phải ăn cỏ. Cỏ cũng là sinh vật sống.

Sinh vật sống này ăn sinh vật sống khác: cá sấu ăn ếch nhái, ếch nhái ăn cào cào, cào cào nuốt lấy muỗi, còn muỗi thì hút máu từ những loài vật khác.

Capucine có quyền không ăn thịt mà ăn những chiếc bánh nhỏ: với cô bé, sự sống của bò quan trọng hơn sự sống của lúa mì.

Con muỗi bản thiêu, con cún đáng yêu

Martin nhìn thấy một con muỗi đậu trên cánh tay mình. Cậu nhẹ nhàng đưa tay lên, và ộp! Cậu đập mạnh giết chết con muỗi. Thế là con muỗi tiêu đời trước khi kịp đốt Martin. Xavier, viên cảnh sát chuyên giúp trẻ nhỏ qua đường sau giờ học, biết rất rõ Martin. Chú ấy mỉm cười với Martin: “Giỏi lắm, Martin! Cháu bắt được nó rồi!” 2 phút sau, Xavier nghe thấy tiếng gào rú: chú chó nhỏ của một bà nào đó đã làm một bãi phân lớn lên chân một người đàn ông, ông ta tức giận và điên cuồng đá chú chó, và thậm chí thối thay, chú chó bị chết!